

Romani CRISS
Centrul Romilor pentru Interventie Sociala si Studii

Str. Raspantiilor nr.11, sector
2
Bucuresti, cod postal 020547
Telefon: 021 3107070
021 3107060
Fax: 0318157623
office@romanicriss.org
www.romanicriss.org

**C.G.M., G.N., Romani CRISS vs. Colegiul National „Ionita Asan”, Inspectoratul Scolar
Judetean Olt**

=Document in lucru=

Cuprins:

- I. De facto
- II. De Jure
- III. Interventia Romani CRISS

I. De facto

In data de 24.10.2011, Institutia Prefectului - Judetul Olt a emis **Raportul de control nr. 27532**, efectuat de membrii comisiei de control Voiculescu Radu, Caldararu Marius, Mihai Cristina Maria, cu privire la verificarea aplicarii Ordinului nr. 1540/2007 privind interzicerea segregarii scolare a copiilor romi.

In raportul de control se fac urmatoarele referiri la Colegiul National "Ionita Asan":

- Reprezentantul legal al unitatii scolare nu a pus la dispozitia membrilor comisiei de control procentul estimativ al elevilor romi din scoala. Datele primite de catre Institutia Prefectului – Judetul Olt, din partea Inspectoratului Judetean Scolar Olt arata ca procentul romilor din aceasta unitate de invatamant este de 12%, lucru constatat prin vizitele efectuate la clase de catre comisia de control cu ocazia verificarii din data de 05.10.2011.
- Raportul comisiei de control subliniaza ca reprezentantul scolii care a insotit comisia in vizitele la clase a mentionat „traditia din cadrul unitatii scolare in „*a crea clase segregate social, educational*”.
- Raportul comisiei de control face referire la o Nota de control, furnizata de catre directorul scolii, in care se mentioneaza ca „*elevii din grupurile dezavantajate (inclusiv romi) sunt repartizati in toate clasele si anii de studiu in mod aleatoriu si nu in functie de abilitatile lor sau de rezultatele scolare*”.
- In ciuda celor sustinute in Nota de control, la care face referire raportul Institutiei Prefectului – Judetul Olt, situatia repartizarii pe clase, asa cum este prezentata de catre membrii comisiei de control, este urmatoarea: IA (32 elevi) si IB (12 elevi); IVA (32 elevi) si IVB (16 elevi); VIA (24 elevi) si VIB (15 elevi).
- Clasele de tip A beneficiaza de spatiu mai mare, sunt mai dotate, mai luminoase, iar elevii provin din familii cu statut social ridicat, comparativ cu clasele de tip B unde spatiul este mai restrans, elevii sunt mai saracacios imbracati, cu rechizite insuficiente
- Scoala nu cunoaste daca in comunitate exista copiii de varsta scolară care nu sunt inscrisi la scoala si care este numarul acestora, indicator de incuziune scolară prevazut la pct.2, Cap.1, Anexa 3 la Ordinul 1540/2007, directorul scolii motivand ca „*nu se face recensamant scolar*”;
- Scoala nu a prezentat niciun plan de desegregare

Ca urmare a sesizarii organizatiei Romani CRISS de catre doamna Cristina Mihai, consultant romi din cadrul Cancelariei Prefectului Olt, cu privire la cazul de segregare scolară din cadrul Colegiului National "Ionita Asan" din Caracal, o echipa a Romani CRISS a efectuat o **vizita de documentare**, in perioada 18-19.11.2011, la "Colegiul National Ionita Asan".

In cadrul vizitei de documentare, s-au purtat discutii cu parinti romi, care au copiii inscrisi in clasa a I-a B, clasa formata doar din 12 elevi, toti de etnie roma. Mai multi parinti s-au declarat nemultumiti de faptul ca in clasa a I-a B sunt doar copii romi, considerand acest fapt un act de discriminare. Parintii si-au aratat nemulțumirea si fata de diferentele dintre clasa in care invata cei 12 copii romi, si celelalte clase.

Modalitatea de formare a clasei a I-a B:

Pozitia parintilor. In prima zi de scoala, toti parintii care au copiii inscrisi in clasa a I-a B am fost chemati de catre directoarea scolii in amfiteatrul unitatii scolare. In amfiteatru se aflau doua

invatatoare, care au strigat, pe rand, elevii inscrisi in clasa a I-a A *step-by-step*, respectiv, a I-a A *traditional*. Cei 12 copii de etnie roma, nu au fost strigati de nicio invatatoare. Un cadru didactic din scoala, o profesoara de limba romana, a oferit manualele scolare celor 12 elevi de etnie roma, spunandu-ne ca in acel moment directoarea scolii dadea telefoane, incercand sa gaseasca invatatoarea pentru copiii lor. Parintii s-au aratat nemultumiti de faptul ca in clasa a I-a A erau inscrisi 32 de elevi, toti neromi, ai caror parinti aveau o situatie materiala buna, in timp ce in clasa a I-a B erau inscrisi doar 12 elevi, toti romi. Profesoara de limba romana nu a putut da parintilor nicio explicatie. Dupa o jumatate de ora, a venit doamna Rosianu Loredana, care s-a prezentat ca fiind invatatoarea copiilor.

Pozitia scolii. Directoarea scolii a afirmat, in timpul discutiei cu reprezentantii Romani CRISS, faptul ca s-a tinut cont de ordinea depunerii cererii de inscriere de catre parinti la secretariatul scolii. Totodata, a precizat ca a infiintat aceasta clasa pentru ca a dorit „sa acorde o sansa si lor” (elevilor romi).

Asa cum reiese din cererile de inscriere anexate prezentei cereri, acestea nu au fost inaintate de catre parintii romi tarziu, asa cum sustine directoarea unitatii scolare. Astfel, cererile au fost depuse la urmatoarele date: 19.01.2011, 20.01.2011, 24.01.2011, 11.02.2011, 07.03.2011, 08.03.2011, 16.03.2011, 10.05.2011, 23.05.2011, 14.06.2011.

Ministerul Educatiei, Cercetarii, Tineretului si Sportului a emis o adresa catre inspectoratele teritoriale, precum si catre directorii scolilor, stabilind perioada de inscriere a copiilor in clasa I intre 3 martie si 6 mai. Data limita de 6 mai a fost data cu titlu de recomandare, inscrierile fiind posibile si dupa aceasta data. Mai mult, Art. 4 din Anexa 1 la OMECT 1540/2007, stabileste faptul ca separarea rezultata din plasarea in aceeasi clasa a elevilor care s-au inscris tarziu la scoala reprezinta o practica ce conduce la segregare.

Directoarea a sustinut faptul ca, la formarea clasei, nu a stiut care dintre copii erau romi si care nu, afland din discutiile ulterioare cu parintii si cu alti reprezentanti ai comunitatii de romi, ca toti cei 12 elevi erau romi. Directoarea a mai precizat ca ea cunoaste 2 situatii in care parintii romi au fost nemultumiti ca in clasa a I-a B invata doar 12 elevi, toti romi, si ca ea a incercat sa ii motiveze, spunand ca este cu atat mai bine sa fie mai putini elevi intr-o clasa, invatatoarea putand sa se ocupe mai bine de ei.

Conditile din clasa a I-a B, comparativ cu clasa a I-a A. Din raportul comisiei de control, din vizita efectuata in scoala de catre Romani CRISS, cat si din discutiile purtate cu parintii romi, si cu directoarea scolii, au reiesit urmatoarele situatii de tratament diferentiat aplicat elevilor de etnie roma:

- Un parinte a mentionat ca in prima zi de scoala toti elevii inscrisi in clasa I, in afara celor de etnie roma, aveau flori in piept, puse de catre invatatoarea fiecaruia. Elevii de etnie roma nu au beneficiat de acelasi tratament, avand in vedere ca inca nu aveau invatatoare
- Directoarea scolii a incercat sa identifice o invatatoare pentru clasa a I-a B abia in prima zi de scoala, parintii fiind informati ca exista o „invatatoare de rezerva”.
- Sala de clasa destinata clasei a I-a B, unde invata cei 12 copii de etnie roma, este prost ingrijita, nu are parchet, iar peretii incaperii sunt murdari. Acest aspect este relevat in raportul de control al Institutiei Prefectului, a fost observat direct de catre reprezentantii Romani CRISS, si este sustinut si de subsemnatele, Constantin Georgeta Marinela si Ghița Nicoleta.

Referitor la repartizarea in clase, in functie de etnie, mentionam urmatoarele:

- In clasa a I-a A *step by step* invata 28 de elevi, dintre care 2 de etnie roma, provenind din familii cu o situatie socio-economica buna;
- In clasa a I-a A (traditional) invata 32 de elevi, dintre care 2 de etnie roma, provenind din familii cu o situatie socio-economica buna;
- In clasa a I-a B invata 12 elevi, dintre care 2 provin din familii mixte (rom si nerom) si 10 romi, toti provenind din familii cu o situatie economica modesta.

Actele de discriminare la care au fost supusi elevii de etnie roma din clasa a I-a B, atat prin separarea acestora de catre ceilalti elevi, pe criteriul etnic si social, cat si prin diferentele de tratament evidentiate anterior, au drept consecinta accesul inegal al copiilor la o educatie de calitate, incalcarea exercitarii in conditii de egalitate a dreptului la educatie, precum si a demnitatii umane.

II. De jure

- **Declaratia Universala a Drepturilor Omului (art. 26);**
- **Conventia privind lupta impotriva discriminarii in domeniul invatamantului**, ratificata de Romania Conventia prin Decretul nr. 149/1964, reprezinta instrumentul international care interzice in mod expres segregarea in educatie. Prin **Art. 1** al Conventiei se statueaza ca prin „*discriminare se intelege orice distinctie, excludere, limitare sau preferinta care, intemeiata pe rasa, culoare,[...], origine nationala sau sociala, [...] are ca scop sau ca efect suprimarea sau alterarea egalitatii de tratament in ceea ce priveste invatamantul si mai ales: a) inlaturarea unei persoane sau unui grup de la accesul la diverse tipuri sau grade de invatamant; b) limitarea la un nivel inferior a educatiei unei persoane sau a unui grup; c) instituirea sau mentinerea unor sisteme sau institutii de invatamant separate pentru persoane sau grupuri, plasarea unei persoane sau grup intr-o situatie incompatibila cu demnitatea umana.*”
- **Conventia internationala privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasiala. Art.3** prevede ca “*statele parti condamna in special segregarea rasiala...si se angajeaza sa previna, sa interzica si sa elimine pe teritoriile tinand de jurisdicia lor toate practicile de aceasta natura.*” **Comitetul privind Eliminarea Discriminarii Rasiale** in Recomandarea Generala XIX (1995) privind articolul 3 al Conventiei in care se condamna segregarea rasiala “*1. atrage atentia Statelor Parte in privinta formularii textului articolului 3, prin care Statele se angajeaza sa previna, sa interzica si sa combata toate practicile de segregare rasiala 2. Comitetul considera ca obligatia de a combate toate practicile de aceasta natura include obligatia de a eradica consecintele unor astfel de practici adoptate sau tolerate de Guvernele anterioare in cadrul statelor sau impuse prin forta din afara statelor.*”
- **Conventia Europeana a Drepturilor Omului** prevede, prin **Art. 14**: „*Exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute de prezenta Conventie trebuie sa fie asigurata fara nici o deosebire bazata in special pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie.*”
- **Protocolul nr. 12 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale**, prevede in cadrul **Art 1**. „*Dreptul de a te bucura de oricare din drepturile prevazute de lege trebuie asigurat fara nici o discriminare bazata pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avutii, nastere sau oricare alta situatie. 2. Nimeni nu poate face obiectul unei discriminari bazate pe oricare din motivele mentionate in paragraful 1 din partea nici unei autoritati publice.*”

- **Recomandarea Generala XXVII privind discriminarea fata de romi**, adoptata de Comitetul privind Eliminarea Discriminarii Rasiale care indica statelor membre: *“18. Sa previna si sa evite cat de mult posibil segregarea elevilor romi, si sa mentina in acelasi timp deschisa posibilitatea educatiei bilingve ori in limba materna; in acest sens, sa incerce sa ridice calitatea educatiei in toate scolile si nivelul rezultatelor in scoli pentru comunitatea minoritara, sa recruteze in cadrul corpului didactic persoane din randurile comunitatilor de rromi si sa promoveze educatia interculturala”*.
- **Recomandarea nr. 4/2000 cu privire la educatia copiilor romi din Europa, adoptata de Comitetul de Ministri al Consiliului Europei** recomanda ca: *„10. Statele membre sa se asigure de faptul ca realizarea unei programe separate nu va duce la crearea unor clase separate”*.
- **Politica generala nr. 3 privind combaterea rasismului si intolerantei fata de rromi, adoptata de Comisia Europeana impotriva Rasismului si Intolerantei recomanda ca statele membre ale Consiliului Europei** *“sa combata ferm orice forma de segregare scolara fata de copiii romi si sa le asigure egalitatea efectiva a accesului la educatie”*
- **Rezolutia Parlamentului European P6_TA (2005) 0151 privind situatia romilor in Uniunea Europeana prin pct. 15.** *“se adreseaza Statelor Membre unde copii romi sunt segregati in scoli speciale pentru persoane cu dizabilitati mentale sau plasati in clase separate pentru a adopta programe de desegregare intr-o perioada predeterminata de timp, pentru a asigura astfel accesul liber la o educatie de calitate pentru copii romi si pentru a preveni cresterea sentimentelor anti-roma in randul scolarilor”*.

Ne intemeiem plangerea, de asemenea, pe dispozitiile legislatiei nationale, dupa cum uremeaza:

- **prevederile art. 4, alin. 2 din Constitutia Romaniei:** *“Romania este patria comuna si indivizibila a tuturor cetatenilor sai, fara deosebire de rasa, de nationalitate, de origine etnica, de limba, de religie, de sex, de opinie, de apartenenta politica, de avere sau de origine sociala.”*
- **prevederile art. 20, alin. 1 din Constitutia Romaniei:** *„Dispozitiile constitutionale privind drepturile si libertatile cetatenilor vor fi interpretate si aplicate in concordanta cu Declaratia Universala a Drepturilor Omului, cu pactele si celelalte tratate la care Romania este parte”*.
- **prevederile O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea si sanctionarea tuturor formelor de discriminare, republicata,**
- art. 2, alin. 1 *“Potrivit prezentei ordonante, prin discriminare se intelege orice deosebire, excludere, restrictie sau preferinta, pe baza de rasa, nationalitate, etnie, limba, religie, categorie sociala, convingeri, sex, orientare sexuala, varsta, handicap, boala cronica necontagioasa, infectare HIV, apartenenta la o categorie defavorizata, precum si orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrangerea, inlaturarea recunoasterii, folosintei sau exercitarii, in conditii de egalitate, a drepturilor omului si a libertatilor fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, in domeniul politic, economic, social si cultural sau in orice alte domenii ale vietii publice”*;
- art. 2, alin 3 *“Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonante, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajeaza anumite persoane, pe baza criteriilor prevazute la alin. (1), fata de alte persoane, in afara cazului in care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate si necesare.”*
- Art. 2, alin. 4 *“Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le genereaza, favorizeaza sau defavorizeaza nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoana, un grup de persoane sau o comunitate fata de alte persoane,*

grupuri de persoane sau comunitati atrage raspunderea contravenționala conform prezentei ordonante, daca nu intra sub incidenta legii penale.”

- *Art. 11, alin. 1 “Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educatie de stat sau privat, la orice forma, grad si nivel, din cauza apartenentei acestora la o anumita rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala sau la o categorie defavorizata, respectiv din cauza convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a persoanelor in cauza.”*
- *Art. 11 alin. 2 “Prevederile alin. (1) se aplica tuturor fazelor sau etapelor din sistemul educational, inclusiv la admiterea sau la inscrierea in unitatile ori institutiile de invatamant si la evaluarea ori examinarea cunostintelor.”*
- **Notificarea nr. 29323/20.04.2004 emisa de Ministerul Educatiei si Cercetarii** prevede ca *„Segregarea este o forma grava de discriminare. In cadrul sistemului educational, cu exceptia scolilor/claselor cu predarea tuturor disciplinelor in limba romana, segregarea consta in separarea fizica, intentionata sau neintentionata, a copiilor rromi de restul copiilor in scoli, clase, cladiri si alte facilitati, astfel incat numarul copiilor romi fata de cei neromi este disproportionat de mare in raport cu procentul pe care copiii romi de varsta scolara il reprezinta din totalul populatiei de varsta scolara in respectiva unitate administrativ teritoriala. Segregarea are drept consecinta accesul inegal al copiilor la o educatie de calitate. Separarea in gradinite si scoli conduce invariabil la o calitate a educatiei inferioara celei oferite in grupele, clasele sau scolile cu o alta majoritate etnica a populatiei scolare”*.

De asemenea, se prevede ca *“Mentinerea separarii in educatie pe criterii etnice are efecte negative atat pentru romi cat si pentru societatea romaneasca in ansamblu. In scolile cu populatie formata preponderent din rromi sau in clasele formate numai din elevi rromi s-au identificat urmatoarele caracteristici: mentinerea prejudecatilor la nivelul populatiei majoritare si al romilor, sentimentul de inferioritate la copiii rromi, numar insuficient al cadrelor didactice calificate, fluctuatia cadrelor didactice, incapacitatea de a pregati elevii la un nivel care sa asigure succesul scolar, rata ridicata a nescolarizarii si a abandonului scolar etc. Pe de alta parte, este cunoscut si demonstrat ca includerea copiilor in clase mixte din punct de vedere etnic si cultural contribuie la cunoasterea si acceptarea diferentelor etnice si culturale, la toleranta si, totodata, favorizeaza succesul scolar”*.

Notificarea precizeaza ca *“Inspectoratele scolare vor analiza situatia tuturor scolilor in care numarul copiilor rromi fata de cei neromi este disproportionat de mare in raport cu procentul pe care copiii rromi de varsta scolara il reprezinta in totalul populatiei de varsta scolara din respectiva unitate administrativ - teritoriala si vor initia un plan de masuri care urmareste eradicarea segregarii”, respectiv “Pentru clasele a II-a, a III-a, a IV-a, a VI-a, a VII-a si a VIII-a, precum si pentru clasele a IX-a – a XII-a, care au populatie scolara formata exclusiv sau preponderent din elevi rromi, scolile vor analiza situatia in fiecare caz in parte si vor elabora si implementa un plan de masuri adecvate”*.

- **Ordinul nr. 1540/ 19.07.2007 al Ministerului Educatiei, Cercetarii si Tineretului, privind interzicerea segregarii scolare a copiilor romi** si aprobarea Metodologiei pentru prevenirea si eliminarea segregarii scolare a copiilor romi

- **Legea nr. 1/2011, Legea educatiei nationale – Art. 3 alin. a)** prevede principiul echitatii, in baza caruia accesul la educatie se realizeaza fara discriminare.

III. Interventia Romani CRISS

C.G.M si G.N., reprezentanti legali ai doi dintre elevii romi, inscrisi in clasa a I-a B, si organizatia Romani CRISS, au solicitat Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii constatarea savarsirii faptei de discriminare si dispunerea unei sanctiuni contraventionale. Prin actiunea civila introdusa de catre aceeasi reclamanti, s-a solicitat instantei de judecata impunerea obligatiei de a face, anume de a anula situatia creata prin fapta de discriminare, prin elaborarea unui plan de desegregare si prin implementarea masurilor necesare eliminarii tuturor formelor de discriminare la care sunt supusi copiii romi in procesul de educatie in cadrul Colegiului National "Ionita Asan". Totodata, au fost solicitate daune morale, scuze publice, publicarea dispozitivului hotararii instantei de judecata, precum si plata cheltuielilor de judecata.

Judecatoria Caracal a respins actiunea formulata de Romani CRISS, impreuna cu parintii romi, hotararea instantei de fond fiind atacata cu recurs.

Prin Hotararea nr. 559/12.12.2012, Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii a constatat discriminarea infaptuita prin formarea clasei primare a I-a B exclusiv din elevi de etnie roma. CNCD a dispus sanctionarea cu amenda contraventionala in cuantum de 2000 lei a conducerii Colegiului National Ionita Asan, precum si sanctionarea cu amenda contraventionala in cuantum de 2000 lei a conducerii Inspectoratului Scolar Judetean Olt, ca urmare a neluării unei decizii cu privire la fapta de discriminare care imbraca forma continuata de tratament diferit aplicat elevilor exclusiv de etnie roma.

CNCD solicita Inspectoratului, prin hotararea data, desegregarea clasei a I-a B si monitorizarea unitatii de invatamant.